

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

ADHD-foreningen • Afasiforbundet i Norge • Autismeforeningen i Norge • Cerebral Parese-foreningen • Forbundet Tenner og Helse • Foreningen for Blødere i Norge • Foreningen for Fragilitx-Syndrom • Foreningen for hjertesøye barn • Foreningen for Kroniske Smertepasienter • Marfanforeningen • Foreningen for Muskelsøye • Hørselshemmedes Landsforbund • Interesseforeningen for LMBB syndrom • Landsforbundet for utviklingshemmede og pårørende • Landsforeningen Alopecia Areata • Landsforeningen for Hjerter- og Lungesyke • Landsforeningen for Huntingtons Sykdom • Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte • Landsforeningen for Pårørende innen Psykiatri • Landsforeningen for trafikkskadede i Norge • Landsforeningen mot Fordøyelsesykdommer • Leverforeningen • Mental Helse Norge • Momentum • Morbus Addisons Forening • Multipel Sklerose Forbundet i Norge • Norges Astma- og Allergiforbund • Norges Diabetesforbund • Norges Døveforbund • Norges Fibromyalgi Forbund • Norges Migreneforbund • Norges Parkinsonforbund • Norlco • Norsk callakforening • Dysleksiforbundet i Norge • Norsk Dysmellforening • Norsk Epilepsiforbund • Norsk Hemokromatoseforbund • Norsk Foreldrelag for Funksjonshemma • Norsk Forening for Analatresi • Norsk Forening for Cystisk Fibrose • Norsk Forening for Ehlers Danlos Syndrom • Norsk Keratoseforring • Norsk Forening for Nevrofibromatose • Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta • Norsk Forening for Tuberos Sklerose • Norsk Immunsviktforening • Norsk Interesseforening for Kortvokste • Norsk Interesseforening for Stamme • Norsk Landsforening for Laryngectomerte • Norsk Thyreoideaforbund • Foreningen for søvnsykdommer • Norsk Lymfødemforening • Norsk Porfyriforening • Norsk Psoriasisforbund • Norsk Revmatikerforbund • Norsk Tourette Forening • Ryggforeningen i Norge • Ryggmargsbrokk- og Hydrocephalusforeningen • Rådgivning om Spiseforstyrrelser • Støtteforeningen for Kreftøye Barn • Turner Syndrom Foreningen i Norge • Vestlandske Blindeforbund • Norges Myalgisk Encefalopati Forening • Klnfelteforeningen i Norge • Landsforeningen for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde

Kommunal- og regionaldepartementet
Bolig- og bygningsavdelingen
Postboks 8112 Dep.
0032 Oslo

Deres ref: 05/1435-23 KEK
Vår fil: B06-DH013
Vårt arkiv: 402
Saksbehandler: DH

Oslo, 15. september 2006

Høring – endringer i tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven (TEK) og forskrift om saksbehandling og kontroll (SAK)

Vi viser til brev av 13. juni d.å., med høringsforslag om endringer i teknisk forskrift (TEK) og forskrift om saksbehandling og kontroll (SAK). FFO har kommentarer til forslaget om endring i TEK, innføring av universell utforming.

Universell utforming inn i lovverket

Behovet for et mer tilgjengelig samfunn ble dokumentert gjennom situasjonsbeskrivelsene i NOU 2001:22 *Fra bruker til borger*. Endringer som kan styrke kravene til tilgjengelighet i plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter ble trukket frem som et virkemiddel for å nå målet om et samfunn som legger til rette for full deltakelse og likestilling for alle.

FFO er svært positiv til at universell utforming synes å etableres som et begrep i juridisk sammenheng, som for eksempel i *lov om universiteter og høyskoler* og i *forslag til rettslig vern mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne* (NOU 2005:8). Det er helt avgjørende at overordnede politiske føringer som er gitt på området universell utforming faktisk inkorporeres i relevant lovverk. I tråd med dette støttet vi også bygningslovutvalgets forslag om å ta universell utforming inn i plan- og bygningslovens formålsparagraf §1-1, fjerde ledd;

"Prinsippet om universell utforming skal ligge til grunn for planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak"
(NOU 2005:12)

I vår høringsuttalelse forutsatte imidlertid FFO at innholdet i universell utforming må operasjonaliseres på en utfyllende måte i forskrift og at virkningen av å ta universell utforming inn i formålsparagrafen må ha en materiell virkning og ikke bare symbolsk.

Innføring av universell utforming må få konsekvenser for kravene i TEK

Slik forslaget presenteres understrekes det at hensikten med å innføre universell utforming som begrep i forskriften kun skal tjene til å tydeliggjøre eksisterende regelverk. Den tidligere benevnelsen *brukbarhet* erstattes med universell utforming, men kravene vil ikke skjerpes,

omfanget av tiltak som omfattes er de samme som før og krets/gruppe av personer som reglene gjelder er også de samme.

I innledningen til endringsforslaget vises det til at universell utforming forutsetter at brukbarhet integreres tidlig i planleggingen og at likestilte løsninger skal vektlegges foran særløsninger. FFO støtter selvfølgelig arbeidet med å sette fokus på god planlegging og likstilte løsninger for alle, men i og med at funksjonskravene ikke skjerpes innebærer forslaget ikke noe kvalitativt nytt.

FFO er enig i at det er viktig å skape større oppmerksomhet om kravene til brukbarhet i TEK. Når det gjelder arbeidet for å få større oppmerksomhet rundt temaet universell utforming og etterlevelse av eksisterende regelverk, så foregår det i dag mange tiltak på opplærings- og informasjonsområdet, i regi av blant annet Statens bygningsteknisk etat, Husbanken, Miljøverndepartementet, Deltasenteret og også etter hvert en del fagutdanningsinstitusjoner. Andre tiltak for å styrke etterlevelse av reglene er, som FFO tidligere har gitt innspill om, å styrke bruken av sanksjoner og tilsyn.

Vi er imidlertid i tvil om hvorvidt det er tjenelig å bruke begrepet universell utforming i denne sammenheng, da det kvalitative innholdet i kravene vil være lavere enn det vi mener er nødvendig for å oppfylle kravene til universell utforming. I verste fall vil dette kunne føre til en utvanning av begrepet. Det spørres om et slikt "tap" vil veies opp av den økte oppmerksomheten om temaet man eventuelt kan skape ved å innføre universell utforming som begrep i TEK.

FFO velger på denne bakgrunn å ikke kommentere alle enkeltparagrafer, men vil vise et eksempel for å understreke hva vi mener.

§ 10-41 krav om heis

Her er det positivt at det vises til at heis skal være universelt utformet i motsetning til som tidligere, at heis må være stor nok til rullestolbruker. FFO mener imidlertid at for å oppfylle kravene til universell utforming, så vil dette i tillegg måtte kreve at etasjekravet til heis senkes. For arbeids- og publikumsbygg bør kravet til heis slå inn ved to etasjer. Dagens krav til heis i boligbygg må også skjerpes, da det i dag åpnes for at all lavblokkbebyggelse kan bygges uten heis.

Skjerpede funksjonskrav, alternativt avvente ny plan- og bygningslov

FFO mener primært at universell utforming bør tas inn som begrep i TEK, men forutsetter da en skjerping av kravene. Sekundært mener FFO at dersom dette ikke kan innfris i denne omgang, så vil det kanskje heller være hensiktsmessig å avvente innlemmingen av universell utforming i ny bygningslov og så revidere TEK med basis i denne.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGRUPPE

Margaret S. Ramberg
leder